

- ΕΛΛΑΔΑ ΕΛ. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

■ **Mark Mazower:** «Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του Μεσοπολέμου». Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης. Αθήνα 2002.

Η κρίση του '30 δεν ήταν ένα σημείο καμπής για την παγκόσμια οικονομία αλλά και για την χώρα μας. Η φύση αυτού του σημείου καμπής καθώς και οι συνέπειές του στην ελληνική οικονομία και κοινωνία είναι το αντικείμενο της μελέτης του γνωστού ιστορικού Μαρκ Μαζάουερ. Είναι καλό να ξέρουμε πως η Ελλάδα ανάμεσα στους δύο πολέμους ήταν μια χώρα που στηριζόταν σε έναν ασθενή αγροτικό τομέα, σ' ελάχιστες εξαγωγές και κάποιους αδύλους πόρους που εισέφεραν στον ελληνικό χώρο από μετανάστες και ναυτικούς.

Το κράτος ήταν υπερχρεωμένο, οι υποδομές του (μεταφορές, ενέργεια κ.τ.λ.) ακατάλληλες, η βιομηχανία σε νηπιακή ηλικία.

Ο Μαζάουερ ερευνά τις αλλαγές που προέκυψαν όταν η Ελλάδα αναγκάστηκε, εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης, να εγκαταλείψει την παραδοσιακή στήριξη της στις αγροτικές εξαγωγές, τα υπερπόντια εμβάσματα και τα εξωτερικά δάνεια και να στραφεί προς μια πολιτική αυτάρκειας ανάπτυξης, θεμελιωμένης σε εντόπιες πηγές. Και διαπιστώνει πως η αποσύνθεση της ανοικτής διεθνούς οικονομίας άφησε την Ελλάδα σε θέση μικρότερης οικονομικής εξάρτησης από τον έξω κόσμο συγκριτικά με όσα ίσχυαν προηγουμένως. Τα πλεονεκτήματά αλλά και τα μειονεκτήματά αυτού του νέου τύπου ανάπτυξης είχαν γίνει πλέον φανερά τον Αύγουστο του 1936, όταν ο Ιωάννης Μεταξάς επέβαλε τη δικτατορία του.

Ο Μαζάουερ ερευνά τόσο αυτή την κρίση όσο και τυχαία γεγονότα αλλά και συνειδητές πολιτικές

ρεί μάλιστα ότι η οικονομική ανάκαμψη συνοδεύτηκε από το περίεργο γεγονός της κοινοβουλευτικής απαξίωσης αποδεικνύοντας ότι ο πολιτικός και ο οικονομικός τομέας δεν συμβαδίζουν. Έκ των πραγμάτων ο συγγραφέας μελετάει τόσο το παγκόσμιο όσο και το βαλκανικό οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο έδρασαν οι νόμοι της οικονομικής εξέλιξης στη χώρα μας. Απορρίπτει την «καρναβάλι» της ξένης εξάρτησης, την οποίαν για χρόνια επικαλούνταν οι ιστορικοί (κυρίως της αριστεράς) για να «δικαιολογήσουν» την ένδειξη της οικονομικής ανάπτυξης. Τοιοιτοτρόπως ο Μαζάουερ συμβάλλει τα μέγιστα στην προσφορά κριτηρίων για να ξαναδούμε την ελληνική ιστορία πέρα από την καταγραφή απλώς των πολιτικών γεγονότων.